

ژانر کمدی

در سینمای کمدی؛ هدف غایی فیلمساز خندانند تماشاگر است. براین اساس تضاد موجود در روند شکل‌گیری فیلم و میان انگاره‌های مرتبط با کنش و واکنش‌ها؛ سیالیتی را جمع می‌کند که تماشاگر را به خنده وا می‌دارد.

همشهری آنلاین- مهدی تهرانی: در سینمای کمدی؛ هدف غایی فیلمساز خندانند تماشاگر است. براین اساس تضاد موجود در روند شکل‌گیری فیلم و میان انگاره‌های مرتبط با کنش و واکنش‌ها؛ سیالیتی را جمع می‌کند که تماشاگر را به خنده وا می‌دارد.

ژانر کمدی، گونه‌های فراوانی دارد و بیننده اگر اعضای این مجموعه را بشناسد، سطح توقع خود را از فیلم کمدی ارزشیابی می‌کند. و برای درک و فهم آن؛ نیروی فکری باقی می‌گذارد. البته این نوع کمدی هرچند انگاره‌های خنده آور دارند، لیکن می‌توانند پیام آور نکات اخلاقی، اجتماعی و حتی سیاسی نیز باشند.
کمدی کلامی یا لفظی

در حال حاضر، بیننده آنچه را بیش از همه در سریال‌های تلویزیونی یا فیلم‌هایی به اصطلاح خنده‌دار و سرخوشانه مشاهده می‌کند، به کارگیری یکی از مستعمل‌ترین زیرگونه‌های کمدی است که از آن به "کمدی لفظی" یاد می‌شود.

در این نوع فیلم‌ها؛ کاراکتر با دیالوگ فضا را آماده می‌کند و در این زمینه، به کارگیری شوخی‌های کلامی و کلفت‌گویی و متلک‌پرانی از ویژگی‌های اصلی به شمار می‌آید.

همچنین تغییر لهجه یا به کارگیری لهجه‌هایی ساختگی یا حتی واقعی؛ یکی از کاربردهای لورل و هاردی کمدی لفظی است. به هر حال، کاربرد هر یک از ترفندهای فوق نمی‌تواند از ارزش هنری برخوردار باشد و هر نوع تغییر لهجه یا متلک‌پرانی، ارزشمند نیست، حتی اگر مایه خنده بیننده هم بشود.

از این رو لازم است تماشاگر در شناسایی ژانر کمدی بسیار دقت کند و "کمدی کلامی" یا "کمدی لفظی" را در روند به کارگیری هر اثر تجزیه و تحلیل کند.

از دیگر زیرمجموعه‌های ژانر کمدی، آن که زودتر از دیگر گونه‌ها متولد شده؛ همان ساختار آشنای "کمدی بزن بکوب" یا در اصطلاح "اسلپ استیک" است که بیننده تلویزیونی یا تماشاگر سینما با آن آشنایی تمام دارد.

در زیر ساخت تمامی فیلم‌های استن لورل و اولیور هاردی گونه‌های کمدی بزن بکوب وجود دارد؛ روندی که در آن خندانند بیننده با اعمال زد و خورد خنده‌دار یا خشونت‌های سطحی همراه است. صحنه‌هایی را به یاد آورید که هاردی و لورل در آن با کاراکتری دیگر روبه رو می‌شوند و قدم به قدم به او اذیت و آزار می‌رسانند. گذاشتن تخم مرغ در کلاه مقابل، ضربه زدن به ساق پا که در این یکی لورل تبحر خاصی داشت و... از این دست است.

زندگی لورل و هاردی فیلم می‌شود

همین جا می‌توان مقایسه‌ای صورت داد. در فیلم‌های برادران مارکس (فیلم فروشگاه بزرگ را به یاد آورید) آنچه ابتدا به ساکن رخ می‌نماید، استفاده از کمدی کلامی و لفظی است، ضمن اینکه از فیلم‌های برادران مارکس (گروچو، هاریو، چیکو، زیو) به فیلم‌هایی با طنز هتاک و سرشار از لودگی و مسخره بازی یاد می‌شود.

خندیدن تا مرز درد دل

بعد از آن، کمدی بزن بکوب، سهم زیادی در فیلم‌های برادران مارکس دارد. پس بیننده در فیلم‌های برادران مارکس، دست کم با 2 نوع از زیرمجموعه فیلم کمدی روبه رو است: سهم بیشتر متعلق به کمدی کلامی و لفظی است (به یاد داشته باشید عمده موفقیت فیلم‌های برادران مارکس به سال‌های پس از تولد سینمای ناطق و بین سال‌های 1935 تا 1948 تعلق دارد) و سهم کمتر مرتبط با کمدی بزن بکوب است.

در این ارتباط، ممکن است همان طنز هتاک و پر از متلک به همراه کمدی شلوغ بزن بکوب به حد اعلا برسد؛ یعنی جنون در این کمدی دقیقا مشاهده گردد.

اینجاست که سهم "کمدی دیوانه‌وار" عیان می‌شود. در این گونه، آنچه از آن به عنوان انگاره‌های زیرساختی و معنا شناختی طنز نام برده می‌شود، روندی را طی می‌کند که در آن طنز هنگام روی دادن موقعیت‌های مسخره، همراه کاراکترهایی که به طرزی اغراق آمیز حضور یافته‌اند، شکل می‌گیرد. (بعضی فیلم‌های شلوغ و سراسر مسخره بازی چیچو و فرانکو را به یاد بیاورید.)

گفتنی است "کمدی دیوانه‌وار" هرگز ارزش کمدی‌های اسلپ استیک و حتی کمدی‌های کلامی و لفظی را ندارد و عمدتا زمان فیلمهای آن نیز کمتر است. در اینجا باید یک نوع کمدی منقرض شده را نیز مطرح کرد که به نحوی در بطن گونه بزن و بکوب جای می‌گیرد، هر چند خود در زمان‌های دور به عنوان گونه ای کمدی مستقل مطرح شده بود، اما افراط در آن به حدی زیاد شد که به قول چارلی چاپلین فقید، در این فیلمها آنقدر کیک به صورت طرف مقابلمان زدیم، که برای 100 سال آینده کفایت می‌کند. همچنان که از توضیح چاپلین مستفاد شد، این کمدی منقرض همان "کمدی کیک بازی" است.

ذکر این نکته نیز لازم است که مک سنت (از پیشگامان سینما و سینمای کمدی) از این کمدی به عنوان "کمدی شلوغ شلوغ" یاد می‌کرد که با توجه به انگاره‌های زیرساختی آن می‌توانست تعریف همان کمدی اسلپ استیک را داشته باشد.
کمدی تقلیدی

یکی دیگر از گونه‌های مهم کمدی، کمدی تقلیدی است، که فقط در یک مورد کاربرد دارد. از این رو، بیننده پس از دریافت تعاریف این نوع کمدی، دقیقا می‌تواند آن را شناسایی کند. در این نوع فیلمها، عمدتا یک فیلم داستانی یا جدی دستمایه کار قرار می‌گیرد. با توجه به این که آن فیلم، باید آنقدر معروف باشد که صحنه‌های آن در ذهن بیننده ثبت شده باشد. شکل‌گیری فیلمی کمدی از نوع کمدی تقلیدی بر این مبناست که با اعمال رفتارهای طنز و مسخره و به کارگیری دیالوگ‌های متلک‌گونه فیلم جدی بازسازی می‌شود.